

‘Heer, helaas moet ik melden dat mijn commandant Mufat de strijd niet heeft overleefd. Hij is gisteren aan zijn verwondingen bezweken. De Numidiërs hebben mij tot hun nieuwe aanvoerder gekozen.’

Hannibal was even stil. Daarna nam hij de potige man in een omhelzing. ‘Ik dank Mufat voor de opofferingen die hij gemaakt heeft voor onze strijd. En ik ben nog dankbaarder voor het feit dat jij zijn plek kunt innemen. Tezamen zullen we grootse daden verrichten.’

Als Sumassa al aangedaan was door de woorden van Hannibal dan liet hij dat niet merken. Hij dankte hem kort en liep naar zijn plek rond de tafel.

Voordat Hannibal het woord kon nemen, was Maharbal hem te snel af. ‘Mannen van Carthago en onze waardige bondgenoten, laten we, voordat we onze mars naar Rome voortzetten, onze generaal de eer betonen die hij verdient. De architect van deze glansrijke overwinning verdient alle lof die we hem kunnen toewijzen.’

Enigszins gelaten onderging Hannibal het applaus en de schouderklopjes die hij van zijn onderbevelhebbers kreeg. Even schoot de gedachte door zijn hoofd hoe riskant de strategie was geweest en hoe dicht ze langs de afgrond waren gescheerd, maar dat werd al gauw verdreven, door het zoveelste compliment van Maharbal.

‘Dank u zeer, mijn dappere strijders’, zei Hannibal toen het applaus was verstomd. ‘Niet alleen moeten jullie mij bedanken, maar ik ook zeker jullie. Zonder onze infanterielinie onder leiding van de Galliërs en Iberiërs hadden we nooit stand kunnen houden. Datzelfde geldt voor Hasdrubal, die samen met de Numidiërs het verschil wist te maken op de linker, én rechterflank. Daarbij gaat ook speciale dank uit naar Mufat en zijn opvolger Sumassa.’ Hij knikte naar de Numidiër. ‘Hij heeft mij zojuist verteld dat Mufat het ultieme offer heeft gebracht voor onze zege. Hij zal de begrafenis krijgen die hij verdient.’ Er volgde een kort applaus voor de gevallen strijdmakker.

Vervolgens keek hij naar Mago, waarbij hij zijn jongere broer in de schouder kneep. ‘En natuurlijk mijn dierbare broer die het voor elkaar kreeg om de geschrokken troepen bij elkaar te krijgen voor nog één laatste verdediging, waardoor we de Romeinen volledig konden omsingelen en afslachten. Zonder jullie en jullie grenzeloze vertrouwen was dit onmogelijk geweest.’

De generaals gaven elkaar ook een applaus en bespraken kort de heldendaden die eenieder had verricht. Maharbal kon het daarbij niet laten om een sneer uit te delen aan het adres van de Romeinse consul Varro. ‘Die lafbek wist niet hoe snel hij zijn cavalerie moest laten omkeren toen Hasdrubal opdook achter zijn Romeinse reet! Ik heb zelden een Romein zo bleek gezien.’ Hard gelach vulde het kantoor, zeker toen Maharbal een niet onverdienstelijke imitatie deed van hoe de Romein gekeken moest hebben.

Na een tijdje richtte de aandacht zich weer op Hannibal die al naar de kaarten aan het kijken was. Nieuwsgierig wachtten ze af wat het nieuwe plan was.

Je kon een speld horen vallen toen Hannibal in zijn hoofd de plannen aan het ordenen was, zodat hij ze duidelijk kon uitspreken. 'Ik stel voor om onze mannen rust te gunnen. Zeker enkele dagen. We hebben lange marsen achter de rug en deze veldslag heeft het uiterste van ze gevergd. Daarna lijkt het me het beste om ons op de zuidelijke staten te richten en de Romeinse alliantie te breken. Deze zal na onze prachtige zege wel wankelen...'

'Nee!' riep Maharbal uit. De tevreden blik die hij zo even nog getoond had, was van zijn gezicht verdwenen en had plaats gemaakt voor verbazing. 'We moeten direct naar Rome marcheren. We hebben ze op hun rug liggen, we hoeven het karwei alleen maar af te maken. Stuur mij met de cavalerie naar voren en laat de Romeinen denken dat je al voor hun poort staat, binnen vijf dagen kan ik daar zijn.' Met zijn vinger wees hij de route aan die hem naar Rome moest brengen. 'Daarna voeg jij je met de infanterie bij ons.'

Hannibal dacht even over deze woorden na, zorgvuldig afwegend wat Maharbal hem vertelde. Vervolgens zocht hij tussen de papieren op tafel, totdat hij het rapport had wat hij moest hebben. Ritselend rolde hij het document open, waarna hij met zijn goede oog zocht naar de informatie die hij nodig had. Toen hij dat eenmaal gevonden had, legde hij de rol op tafel, waarna hij wees naar de gesneuvelde troepen.

'Maharbal, luister...' zei hij, '... ik snap dat je direct naar Rome wil, maar dat is momenteel niet mogelijk. We hebben bijna vijftienduizend man verloren, waarvan, vijftienhonderd van onze meest ervaren Iberische en Libische troepen. Ondanks dat de Romeinse verliezen weliswaar een tienvoud hiervan zijn, is dit een flinke nederlaag voor een zegevierend leger. Daarnaast zijn de mannen die we nu hebben niet fit genoeg voor nog een gedwongen mars en dan ook nog een belegering van de hoofdstad die de Romeinen koste wat kost zullen verdedigen. En vergis je niet. Wij bevinden ons nog altijd in vijandig gebied, zonder aanvoerlijnen. De Romeinen kunnen veel makkelijker herstellen van nederlagen. Mijn plan blijft om in Zuid Italia te blijven en daar de grote steden over te halen om onze kant te kiezen. Daarnaast hebben we een haven nodig, zodat Carthago versterkingen kan sturen. Voordat we een aanval wagen op Rome zelf, moeten we een sterke basis hebben van waaruit we kunnen opereren.'

Maharbal keek zijn vriend en bevelhebber indringend aan. Hannibal zag dat hij de logica kon volgen, maar de opstandigheid in zijn ogen was niet verdwenen. Maharbal zuchtte diep. 'Zo blijkt weer dat de goden niet alle gaven aan één persoon schenken. Jij, Hannibal, weet hoe je een overwinning moet boeken, dat zeker, maar je weet niet hoe je die moet gebruiken.'

De overige generaals wisselden een blik uit. Een onderbevelhebber die zijn meerdere zo aansprak waren ze niet gewend. Zeker bij de Galliërs en Iberiërs was dit ongehoord. In spanning wachtten ze af hoe Hannibal zou reageren.

Zonder zijn blik af te wenden keek Hannibal naar zijn vriend en vertrouweling. 'Ik weet als geen ander hoe graag je Rome wilt verslaan, Maharbal', sprak Hannibal langzaam. 'Maar met jouw plan gaat dat niet lukken. Volg mij en uiteindelijk leid ik ons naar de poorten van Rome.' Ten teken van genegenheid stak Hannibal zijn rechterhand naar Maharbal.

'Natuurlijk zal ik je volgen, waar je ook heen gaat, Hannibal. Maar ik zou een slechte raadgever zijn als ik niet mijn hart zou uitspreken.' Met ferme kracht pakte Maharbal de onderarm van Hannibal vast.

Er leek een collectieve zucht van opluchting op te rijzen uit de mannen in de kamer. Met de angst voor onderlinge spanningen uit de lucht, namen de overige commandanten afzonderlijk hun standpunten in ten aanzien van de twee opties. Niet geheel onverwacht schaarden de Carthaagse bevelhebbers zich achter Hannibal. Met name de Galliërs en Libiërs leken voorstander van een mars naar Rome, hopen op een snel einde van de oorlog, zodat ze terug konden keren naar hun gebieden. Maar ook zij moesten toegeven dat hun troepen uitgeput waren. De rapporten, waar Hannibal naar verwees, waren nota bene van hun hand. Een langer verblijf in Zuid Italia was de enige logische optie, waardoor het plan van Maharbal verworpen werd.

'Nu de strategie voorlopig vastligt, moeten we wat dringender zaken oplossen. De twee Romeinse kampen moeten opgeruimd worden en de laatste Romeinen verdreven, en...' de glimlach van het begin was weer terug bij Hannibal, '...we moeten de buit veilig stellen en verdelen.'

Bij het opkomen van de zon, de volgende ochtend, verliet het Carthaags commando, onder begeleiding van enkele cavaleristen, de veilige omgeving van Cannae, om het slagveld te inspecteren. Van dichtbij zag de enorme hoop menselijk vlees er nog afschuwelijker uit dan van een afstand. Nu de individuele gedaantes identificeerbaar waren, moesten alle mannen af en toe wegstijven van het bloedbad. Vele honderden meters in alle richtingen strekte zich een tapijt uit van dode mensen en paarden. Daartussen waren Carthaagse soldaten en bondgenoten al druk bezig om de Romeinen te ontdoen van hun waardevolle spullen en om gesneuvelde kameraden eruit te pikken voor een correcte begrafenis.

Wat een afschuwelijk aanzicht. Terwijl hij met Maharbal langs de rand van het slagveld liep, meende Hannibal een beweging te zien. Met een ruk draaide hij zijn hoofd om en met grote passen liep hij naar één van de slachtoffers die nog leek te bewegen. Aan de kleding was duidelijk te zien dat het hier om een Numidiër ging.

'Help hem!' riep Hannibal naar de mannen in zijn entourage, die op zijn